

Frighet att resa

*- Politik för modern färdtjänst
i Stockholms län*

Folkpartiet

Inledning

Att öka människors frihet och möjlighet till delaktighet i samhället på lika villkor är en central uppgift för Folkpartiet, med lång tradition. En självklar frihetsfråga för de flesta är naturligtvis möjligheten att kunna förflytta sig, att kunna resa och röra sig fritt. Färdtjänsten erbjuder sådana möjligheter.

I denna rapport presenterar vi några förslag för att utveckla färdtjänsten i Stockholms län. Det är inget detaljerat program, utan fokuserar på viktiga reformer som kan få stor betydelse för människors frihet att resa.

Frihet att resa

Folkpartiet driver på många håll i landet en aktiv och progressiv handikappolitik som syftar till att alla människor ska kunna vara delaktiga och verka i samhället med full kraft. Alla ska kunna känna sig inkluderade. Det betyder att vi måste fortsätta utveckla tillgängligheten och vara vaksamma på olika hinder som försvårar för människor med funktionsnedsättningar att leva aktiva liv.

Färdtjänst är en utmärkt idé som skapar frihet och möjlighet till delaktighet för äldre människor och personer med funktionsnedsättningar. Över 90 procent av de tillfrågade resenärerna är nöjda med färdtjänstresandet i Stockholms län. Det är naturligtvis bra att så många upplever verksamheten positivt. Ändå finns det mycket att göra för att utveckla färdtjänsten ännu mer.

Väl fungerande färdtjänst är både en frihetsfråga och en jämlikhetsfråga. Den ger människor möjlighet att röra sig i länet och att vara aktiva inom olika samhällsfärer. Färdtjänsten kan också undanröja begränsande hinder för människor att själva forma sin vardag.

När den ordinarie kollektivtrafiken blir alltmer tillgänglig minskar behovet av särlösningar, människors frihet ökar och resurserna kan satsas på dem som - hur tillgängliga bussar, och tunnelbana än blir - måste resa med färdtjänst.

Målet måste vara att skapa resevillkor som så långt möjligt överensstämmer med resenärernas i de den ordinarie kollektivtrafiken. Det betyder att vi måste fortsätta tillgänglighetsarbetet och att individualisera färdtjänsten och anpassa den än mer efter enskilda resenärers behov.

Liberala reformer i färdtjänsten 2006-2010

I Stockholm har folkpartiet, tillsammans med övriga i Alliansen, genomfört flera viktiga reformer för att öka tillgängligheten och förbättra servicens kvalitet för resenärerna. Här följer några exempel:

- Rullstolstaxi med kundval är infört.
- Resetilldelningen för taxiresenärer har ökat med drygt 40%.
- En mindre rullstolstaxibil har utvecklats, som fungerar både som rullstolstaxi och taxi på den ordinarie taximarknaden.
- Många nya närtrafiklinjer har startats
- Kundtjänsten öppethållande har ökat kraftigt.
- Möjligheten att beställa resor har förenklats genom beställningar på nätet.
- Kvalitetskraven på taxibilarna har skärpts med bland annat alkolås, tillgång till bilbarnstolar med mera.
- Tidspassningen har förbättrats genom både piska och morot, dvs taxibolag som passar tiden belönas och de som slarvar får betala.
- En ny webbportal för färdtjänsten ger bättre information och service.

Förslag för en utvecklad färdtjänst

Vår inriktning är att öka människors frihet och delaktighet i samhället. För att alla ska ha möjlighet att verka med full kraft i vårt samhälle måste tillgängligheten bli bättre i hela kollektivtrafiken och färdtjänstens service bättre anpassas efter enskilda resenärers behov. Vi har några konkreta förslag:

1. Kundval i hela färdtjänsten

Vi vill ge makten till färdtjänstens kunder. Därför vill vi införa valfrihet med kundval i hela färdtjänstens utbud. På andra håll i landet väljer kunderna redan vilket taxibolag de vill anlita. Så bör det bli i Stockholm också. Därmed förflyttar vi makten från politiker och tjänstemän till enskilda resenärer som får forma sitt resande själv. Självklart måste samhället fortsätta ta ansvar för finansieringen, precis som för den ordinarie kollektivtrafiken. För många människor blir det en frihetsreform som kommer att göra stor skillnad.

Tanken är att upphandla eller certifiera ett antal bolag som kör färdtjänst som sedan kunderna fritt får välja mellan. Kunderna med färdtjänstillstånd betalar sina avgifter enligt samma modell som gäller idag. Taxibolagen får betalt från landstinget/SL utifrån hur många kunder som väljer att resa med dem.

Sammantaget innebär kundvalsmodellen större frihet för resenärerna och en press på taxibolagen att konkurrera om kunderna genom att erbjuda en hög kvalitet i bemötande, tillgänglighet och tillförlitlighet.

Vi har redan tagit första steget mot detta i Stockholms läns landsting, genom rullstolstaxireformen där kundval är en självklar del av detta friare sätt att resa. Nu införs också kundval i hela specialfordonstrafiken. Nästa steg, menar vi, bör vara att låta alla kunder själva få välja utförare.

2. Utökad närtrafik

Närtrafiken har byggts ut kraftigt i Stockholms län och på flera ställen blivit en verkligt nära tjänst genom att man kan bli hämtad vid porten. Trafiken ska fortsätta att utvecklas till en tjänst anpassad efter de lokala förutsättningarna, vara anropsstyrd där det passar och ha en service så nära resenärerna som det är möjligt.

Närtrafiken är gratis att använda för dem som har färdtjänstkort. För övriga gäller vanliga SL-biljetter. Det är alltså en god affär för resenärerna att välja närtrafik framför färdtjänsttaxi. Men det också en god affär för färdtjänsten om fler resor görs med närtrafik eftersom kostnaderna blir lägre.

Under de senaste åren har nya linjer startats i bland annat Spånga-Tensta, Österåker, Solna, Årsta, Hagsätra, Danderyd. Listan kan göras lång. Vi kommer att fortsätta bygga ut närtrafiken i hela länet. I alla delar av länet, där det finns ett tillräckligt underlag av resenärer, främst pensionärer, bör närtrafiken rulla. Det är strategiskt att fortsätta utbygganden av närtrafik särskild där SL har kommit långt med sitt tillgänglighetsarbete i den övriga allmänna kollektivtrafiken. På så sätt kan flera människor få goda möjligheter att resa med kollektivtrafiken.

Det är viktigt att pensionärsorganisationerna är delaktiga i arbetet att planera nya linjer. De har ofta stor kunskap om behov om områdenas karaktär samt ett stort kontaktnät bland trafikens målgrupper och kan hjälpa till att både få en bra sträckning för närtrafiklinjen och att sprida information till resenärer. Därutöver behövs naturligtvis ett gediget informationsarbete för att berätta om närtrafikens möjligheter.

3. Fri resetilldelning

Under förra mandatperioden (2002-2006) minskade resetilldelningen kraftigt av den dåvarande majoriteten. Detta försämrade möjligheten för många människor att kunna resa.

Redan i dag har unga resenärer upp till 25 år och resenärer i specialfordon fri resetilldelning. Vidare får alla som arbetar och studerar självklart tilldelning som täcker behovet för arbetsresor. De flesta resenärer gör betydligt färre resor varje år och påverkas inte alls av att resetilldelningen ökar. Men en

mindre grupp och cirka 400 resenärer slog i eller var är nära att slå i taket förra året. För denna lilla grupp vore det mycket betydelsefullt att få möjlighet till ett friare resande.

De senaste åren har vi stegvis ökat resetilldelningen med sammanlagt 58 resor eller drygt 40 procent. Detta är en utveckling som måste fullföljas. Vi vill ha fri resetilldelning för färdtjänstens samtliga kunder, detta ska införas i takt med att ekonomin tillåter.

4. Rullstolstaxi

Rullstolstaxi har varit mandatperiodens största frihetsreform för rullstolsburna människor i Stockholms län. Under år 2009, första helåret med rullstolstaxi, gjordes närmare 94 000 resor och resandet fortsätter öka månad för månad. Många rullstolstaxiresenärer kan berätta om vilken stor förbättring reformer inneburit i deras vardag i form av större flexibilitet och mer egenmakt

Socialdemokraterna motsatte sig införandet och har i tidigare landstingsfullmäktigebeslut markerat att de vill avskaffa reformen.

”De resurser som den borgerliga majoriteten anslår till rullstolstaxi för dem som har råd att betala själva, vill vi socialdemokrater istället satsa på fler resor till oförändrad egenavgift för dem med störst behov.” Ur (S) budgetförslag för 2009.

Inför valet har de tonat ner sin kritik i budgeten, men ger inget besked om de tänker avskaffa rullstolstaxi igen, som de gjorde när de fick makten förra gången 2002. På frågan som ställdes till socialdemokraterna i budgetdebatten i november 2009: ”Vad vill ni med rullstolstaxi egentligen?” Blev svaret från (s) landstingsråd Lars Dahlberg luddig. Han säger att de ska fullfölja gällande avtal, men vägrade ge besked om vad de vill med rullstolstaxi när avtalet löper ut under nästa mandatperiod.

Från Folkpartiets sida kräver vi att rullstolstaxi blir kvar. Vi vet hur mycket det betyder för en liten grupp människor, som inte har något alternativ till att resa med specialfordon.

5. Fortsatt tillgänglighetsarbete

Vi tänker fortsätta arbeta för att hela kollektivtrafiken ska bli mer tillgänglig och därmed möjlig för fler människor att använda oftare. Det offensiva tillgänglighetsarbete som startat under senare år i samarbete mellan färdtjänsten, SL, WÅAB och kommunerna måste fortsätta.

Genom att se bortom administrativa gränser och istället jobba tillsammans för att förbättra tillgängligheten kan vi nå stora resultat. Vi vill att en samlad trafiknämnd skapas som samordnar hela kollektivtrafiken och prioriterar tillgänglighetsfrågorna.

Vi vill också utveckla samarbetet med länets kommuner för att utveckla tillgängligheten även på vägar till och från kollektivtrafiken. Med ofta enkla medel kan människors möjlighet att röra sig i samhället förbättras avsevärt. Det finns en stor kompetens inom handikapprörelsen som måste tas tillvara i detta arbete.

6. SMS-tjänst och bättre kundinformation

Färdtjänstens informationsarbete riktat till kunderna måste ständigt utvecklas. Under innevarande mandatperiod har bland annat en ny webbportal sjuösatts där man kan hitta information om bland annat trafikstörningar och boka resor med mera. Kommunikationen med och servicen till färdtjänstresenärerna kan utvecklas på många sätt. Bland annat anser vi att det ska bli möjligt att få bekräftelse via sms på gjorda bokningar. Dessutom bör synskadade resenärer kunna få information, fakturor med mera i format som är läsbart för dem i högre utsträckning. Folkpartiet skulle också i framtiden gärna se ett kostnadsfritt nummer till kundtjänst för färdtjänstens resenärer.